

VINERI • 28 MARTIE 2014 • ANUL LXIV NR. 13

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

„PRO DISCIPULIS-PENTRU ELEVII NOȘTRI”
„A TANULÓKÉRT”
ALAPÍTVÁNY

Ventuza electorală

Conferință pe tema învățământului de naționalitate la Sarvaș

Un bal de binefacere ce ne-a adus primăvara

CALENDAR ORTODOX

31 martie, luni, Sf. Mc. Ipatie, Ep. Gangrei; Sf. Acachie Mărt., Ep. Melitinei; Sf. Mc. Veniamin diac.

1 aprilie, marți, Sf. Cuv. Maria Egipteanca; Sf. Cuv. Macarie Mărt.

2 aprilie, miercuri, Sf. Cuv. Tit, făcătorul de minuni.

3 aprilie, joi, Sf. Cuv. Nichita Mărturisitorul și Ilirie; Sf. Mc. Elpidifor.

4 aprilie, vineri, Sf. Cuv. Gheorghe de la Maleon, Zosima și Platon.

5 aprilie, sâmbătă, Sf. Mc. Claudie, Diodor, Nichifor, Serapion, Teodul și Agatopod (Sâmbăta a V-a din Post – Pomenirea morților).

6 aprilie, duminică, Sf. Mc. Irineu, Ep. de Sirmium; Sf. Eutihie, Patr. Constantinopolului; Sf. Cuv. Platonida; Sf. Cuv. Grigorie Sinaitul și Platonida. Duminica a V-a din Post (a Cuv. Maria Egipteanca).

Gândurile săptămânii

„Intoleranța este o formă de violență și un obstacol în dezvoltarea unui adevărat spirit democratic.”

Mahatma Gandhi

„Nimeni nu iese din propria viață curat. Toți purtăm cu noi traumele, nefericirea, ofensele, eșecurile, nedreptățile, adversitatea celorlalți. Cei mai buni dintre noi încearcă să nu perpetueze răul, să nu-ntoarcă asupra altora, la rândul lor, răul care li s-a făcut. Dar fiecare ne torturăm pe noi înșine amintindu-ne în detaliu, cu o claritate halucinantă, în atâtea nopți fără somn, episoade din viața noastră în care răul și perversitatea au triumfat.”

Mircea Cărtărescu (în Frumoasele străine)

O personalitate este aceea care se dăruiește, nu se justifică.

Petre Țuțea

CuvinteCelebre.ro

„Omul nu a învățat încă să guste frumusețea singurătății. El caută mereu să se angajeze într-o relație, să fie cu cineva – cu un prieten, cu un părinte, cu o soție sau un soț, cu un copil... cu cineva. El a creat societăți, cluburi. El a creat partide politice, ideologice. El a creat religii, biserici. Însă toate acestea sunt necesare pentru a-l face să-și uite singurătatea. Fiind în mijlocul acestor mulțimi, încerci să uiți ceva, ceva de care îți amintești uneori în întuneric: că te-ai născut singur, că vei muri singur, că, indiferent ce ai face, trăiești singur.”

Osho

„Cu icoanele te poți înțelege din priviri. Și cu câinii, la fel. Cu oamenii îți trebuie și martori, și notar.”

Octav Bibere

(Selecție realizată de Florentina Lițiu)

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe
Departamentul Politic pentru
Relația cu Românii de Pretutindeni

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial al Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politic pentru Relația cu Românii de Pretutindeni / Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a DPRRP

Szentendre

Expoziție Ștefan Oroian și Aurelia Nemeș

Autogovernarea Românească din Szentendre și Muzeul Ferenczy al orașului organizează o expoziție din creațiile lui Ștefan Oroian din Iula și ale Aureliei Nemeș din Budapesta. Vernisajul va avea loc în galeria Muzeului Ferenczy (Szentendrei Képtár, Főter 2–5), în ziua

de 3 aprilie 2014, de la ora 17.00. Galeria se află în centrul orașului. Cuvântul de salut va fi rostit de către dr. Kálnoki-Gyöngyössi Márton, directorul muzeului, iar expoziția va fi deschisă de dr. Basics Beatrix, istoric de artă. Expoziția Oroian–Nemeș va putea fi vizitată până pe 1 iunie

2014, de miercuri până duminică între orele 10–18. La vernisaj, va cânta la taragot melodii românești Borbély Mihály, membrul fondator al formației Vujicsics, distins cu premiul Kossuth – ne informează Iulia Pantea, președinta Autogovernării Românești din Sănanndrei/Szentendre.

Budapesta

O nouă expoziție a Adelei Kiss

Artistul plastic Adela Kiss, originară din Iula și avea zilele următoare o expoziție în aula Sediului Central al băncii OTP din Budapesta, de pe strada Babér. Expoziția va fi intitulată „Tablouri umede” și va cuprinde tablouri și desene despre Budapesta, despre oameni și multe lucrări, care au luat naștere în ultima perioadă, datorită colaborării dintre artista de origine română și Băile Lukács din capitală. Expoziția va fi recomandată și deschisă de arhitectul

Hefkó Mihály. Vernisajul va avea loc în data de 7 aprilie, începând cu ora

17.30, în aula Sediului Central al OTP din Budapesta. A.B.

Poza săptămânii

Concentrație maximă

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Balul Fundației „Pro discipulis” la școala din Iula (foto: Ana Cioca)

Conferință despre învățământul de naționalitate la Sarvaș

Universitatea „Sf. Ștefan” – Facultatea de Pedagogie din Sarvaș a organizat săptămâna trecută, miercuri, 19 martie, o conferință a naționalităților, intitulată „Identitate de naționalitate – cultură de naționalitate”. Conferința a întrunit cadre didactice și reprezentanți ai naționalităților: română, slovacă și germană din Ungaria, președinți ai autoguvernărilor de naționalitate, reprezentanți ai orașului Sarvaș, precum și oficiali de stat.

Moderatorul ședinței plenare a fost profesorul universitar Lipcsei Imre, decanul Facultății din Sarvaș. Tema s-a dovedit a fi una interesantă și de mare actualitate. Subiectul conferinței a fost bine ales ținând cont de faptul că majoritatea reprezentanților naționalităților s-au plâns că tot mai puțini tineri vorbesc limba naționalităților din care fac parte și vin cu tot mai puține cunoștințe de limbă din familie. De aceea, un accent tot mai mare se pune pe școlile de naționalitate în care se mai pune speranța ca tinerii să învețe limba strămoșilor lor.

Stefan Dano, consulul general a Republicii Slovacie la Bichișciaba a mărturisit că și la ei sunt probleme de limbă, însă în fiecare școală slovacă predă doi sau trei profesori slovaci, veniți din Slovacia, care nu știu ungurește, iar progresele sunt vizibile. La conferință s-au desfășurat câteva sesiuni de comunicări pe tema recensământului din 2011 și a alegerilor parlamentare și de na-

ționalitate care vor avea loc anul acesta.

Dr. Latorcai Csaba, subsecretar de stat în Ministerul Resurselor Umane, responsabil pentru Naționalități și Relații Civile de la Budapesta, a prezentat modificările privind drepturile minorităților din Ungaria și a mai vorbit despre realizările și perspectivele în politica de naționalitate a Guvernului ungar. Dintre aceste realizări au fost amintite rezultatul recensământului din 2011, care, după cele spuse de domnul Latorcai, a adus cifre aproape reale. O altă realizare ar fi noua lege a naționalităților și faptul că cele 13 naționalități din Ungaria vor putea lua parte la munca parlamentarelor prin cei 13 purtători de cuvânt, care vor putea fi aleși la 6 aprilie. Domnul subsecretar de stat a mai subliniat că politica de naționalitate a Ungariei este un succes atât în Europa cât și pe plan mondial, și a menționat că statul maghiar a creat drepturi naționalităților și o atmosferă în care oricine poate să-

și declare liber identitatea.

Dr. Kozma Gábor, rector al Institutului Gál Ferenc din Seghedin, institut de care va aparține pe viitor și Facultatea pedagogică din Sarvaș, a avut o alocuțiune despre educația națională și identitatea culturală. În prima parte a evenimentului au mai rostit alocuțiuni de salut președinții autoguvernărilor pe țară a slovacilor și a germanilor, iar din partea românilor a luat cuvântul Tiberiu Luhas, șef de oficiu al AȚRU, care a vorbit despre buna colaborare cu Facultatea pedagogică din Sarvaș.

Partea a doua a conferinței a continuat pe secțiuni, fiecare catedră de naționalitate separat. Moderatorul secției române a fost dr. Florea Olteanu, șeful Catedrei de minorități și limbi străine a Facultății pedagogice din Sarvaș, unde se pregătesc cadrele pentru cursul inferior al școlilor generale, învățători (facultate de patru ani), precum și educatori pentru grădinițe și creșă (trei ani). Profesorul Olteanu ne-a mărturisit că facultatea este căutată de tineri, anul acesta fiind înscriși la zi și la fără frecvență peste 25 de studenți. Dintre aceștia, 12 sunt în ultimul an de facultate, iar în locul lor se așteaptă să se prezinte în anul întâi din luna septembrie peste 15 tineri.

(Continuare în pag. a 8-a)

EDITORIAL

Ventuza electorală

Apropiatele alegeri parlamentare din 6 aprilie aduc mai aproape de noi politica. Dimineța, la amiază și seara, la radio, la televizor sau pe Internet suntem sufocați de tot felul de informații despre alegeri. Aflăm noutăți nu numai despre candidații care doresc să obțină câte o fotoliu cald în Parlamentul din Budapesta, ci și despre sumele cutremurătoare care sunt cheltuite sub semnul campaniei electorale.

Cele 18(!) liste de partide (față de 6, câte au fost acum 4 ani), care vor figura pe fișele de vot au dreptul în total la 5,8 miliarde de forinți pentru campanie de la bugetul de stat. Adică din banii noștri, ai contribuabililor. Plus, fiecare candidat care pornește la alegeri primește 1 milion de forinți pe cap pentru cheltuieli. Merită să fii și măcar candidat. Unele partide au fost înființate doar cu scurt timp în urmă. Inclusiv acestea au dreptul la câte o bucătică din tortul electoral. Aceste partidulețe efemere s-au născut, au luat banii, și vor dispărea repede. La Crăciun nici nu vom mai ști de ele...

Cele 13 naționalități, care pentru prima dată au ocazia, după 1990, să trimită câte un reprezentant în Parlament primesc de la bugetul de stat în total 298,5 milioane de forinți. Reprezentant și nu deputat! Iar de luni, 24 martie, știm sigur că nici o naționalitate, nici măcar țigani sau nemți, care aveau cea mai mare șansă matematică, nu vor putea avea deputat cu drepturi depline în Parlamentul din Budapesta, ci numai câte un purtător de cuvânt (szószóló). Naționalitățile puteau trimite câte un reprezentant în Parlament exclusiv prin autoguvernările lor pe țară. Până la termenul din vinerea trecută, s-au înregistrat 19.857 țigani, 15.389 nemți, 1630 croați, 1319 slovaci. Pe locul cinci s-au clasat românii cu 649 înregistrați.

Înregistrarea nu prea avea nicio miză pentru cei care din start aveau șansa doar la un purtător de cuvânt, deoarece pentru asta era suficient ca măcar cele trei persoane care formează lista naționalității să fie înregistrate și apoi, în ziua alegerii, măcar unul singur dintre aceștia să meargă la vot. Ca să fii mai precis: la români era suficient să se înregistreze doar cele trei persoane propuse pe lista românească de către AȚRU (fiind singura organizație care putea întocmi listă), iar apoi măcar cel din capul listei să meargă în ziua cu pricina să-și voteze lista. Bravo! Succes! Am intrat și noi în Parlament.

La ce bun tot circul ăsta cu înregistrarea? Păi, pe ce altă bază să se fi decis proporția împărțirii celor aproape 300 milioane de forinți, bani pentru campanie? Biroul Electoral Național a hotărât distribuirea banilor pe baza numărului înregistraților până în data de 5 martie, termenul depunerii listelor pe țară. Cei mai mulți bani, 101 milioane, a primit Autoguvernarea pe Țară a Țiganilor, iar cei mai puțini, 8,4 milioane, au primit bulgarii. Noi, românii, avem dreptul să facem campanie electorală pentru 12,8 milioane forinți!!! Adică, Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. Mult, puțin? Vă rugăm, răspundeți singuri.

Eu cred că pentru această furtună într-un pahar de apă este mult prea mult. Până în acest moment, eu personal nu am văzut nici un afiș, nici un pliant care ar îndemna românii să meargă să voteze lista românească. Apropos, nu am văzut nici înainte, pentru a-i convinge să se înregistreze. Nu am auzit (deocamdată) nici măcar de chefuri cu mâncare sau băutură care să trezească pofta alegătorilor pentru a merge la urne. Eu cred că toți acești 300 de milioane de forinți destinați naționalităților, inclusiv cele aproape 13 milioane ale românilor, ar trebui dați pentru o fundație sau un spital specializat în vindecarea cancerului la copii. Sau pentru orice alt scop caritabil. Așa ar primi o destinație nobilă și utilă, iar aparatul de supt electoral ar rămâne cu buzele fripte.

Eva Șimon

Dansuri populare românești din Micherechi interpretate de doi studenți ai Catedrei de română din Sarvaș

Hramul bisericii românești din Crâstor

Duminică, 23 martie, cu puține zile înaintea Praznicului Bunevestiri, căreia îi este închinată, capela ortodoxă românească din Crâstor și-a sărbătorit hramul.

Cu acest prilej a fost săvârșită Sfânta Liturghie Arhierească de către Preasfințitul Părinte Episcop Siluan și un sobor de clerici format din Părintele Paroh Alexandru Șereș și cei doi diaconi de la Catedrala Episcopală din Jula, iar răspunsurile la strană au fost date de tineri absolvenți ai Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad.

La slujbă, alături de credincioșii ortodocși români din Crâstor, sau din alte părți, au participat și credincioși aparținând altor culte creștine din localitate. La slujbă au fost prezenți: consulul general al României la Jula, domnul Florin Vasiloni, primarul localității Crâstor, o delegație de la Cefa, localitate înfrățită cu Crâstorul, Traian Cresta, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, Kovács József, deputat de Jula în Parlamentul de la Budapesta, Szabó István, reprezentant al comunității maghiare din Cefa, Tolnai Péter, responsabil cu minoritățile naționale la Consiliul Județean Bichiș, Patkás János, președintele autogovernării românești

locale din Crâstor, Ioan Tat, președintele Autogovernării Românești din localitatea vecină Șercad, Hunyadiné Csóka Mária, pastor reformat din Crâstor, Balogh Barnabásné, reprezentantul românilor din localitatea învecinată Geszt și alți reprezentanți ai instituțiilor din Crâstor.

În cuvântul de învățătură, Ierarhul le-a vorbit credincioșilor atât despre rolul pe care l-a avut Maica Domnului în istoria mântuirii neamului omenesc, prin Întruparea Domnului nostru Iisus Hristos din trupul său cel preacurat, cât și despre calea crucii, a lepădării eului egoist, a smereniei, rugăciunii și iubirii aproapelui, prin care și noi putem să ne apropiem de Dumnezeu și să simțim că în această lume nu suntem singuri, ci beneficiem neîncetat de prezența și ajutorul Lui.

Sărbătoarea hramului s-a încheiat printr-o agapă comună, oferită de către Parohie, Autogovernarea Românească Locală și Primăria din Crâstor, la care au fost invitați toți credincioșii prezenți.

Tot cu acest prilej, primarul Bakucz Péter a evocat bunele relații existente între localitatea Crâstor, pe care o conduce și localitatea înfrățită din România, Cefa, fiind în curs de finalizare un Proiect European transfrontalier (HURO), desfășurat în comun și care a cuprins programe de epurare a apei în cele două localități, iar pentru viitor se intenționează realizarea unui alt proiect, la care să fie cooptată și localitatea Geszt, din Ungaria, privitor la amenajarea unor drumuri între aceste localități, informează Biroul de Presă al Episcopiei din Jula.

Resfințirea Catedralei Episcopale de la Jula

Duminică, 30 martie, la Jula va avea loc resfințirea Catedralei Episcopale „Sfântul Ierarh Nicoale” și sfințirea altarului de vară din parcul bisericii. Evenimentul va începe la ora 8.45, cu tăierea panglicii și sfințirea bisericii și a altarului de vară, după care va avea loc Sfânta Liturghie Arhierească, la care vor sluji mai mulți arhierei. După masă, manifestarea

va continua cu o Conferință de presă și workshop la Centrul Cultural Românesc din Jula. Evenimentele au loc cu ocazia încheierii lucrărilor de restaurare cuprinse în proiectul european transfrontalier HURO/1101/090/2.1.3, „Crearea condițiilor turistico-religioase în județele Bichiș și Arad, întemeiate pe Biserica Ortodoxă Română. A.B.

Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe se va reuni în 2016, pentru prima dată după 1.100 de ani

Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe se va reuni în anul 2016, pentru prima dată după 1.100 de ani, întâlnirea urmând să se desfășoare la Biserica Sfânta Irina din Istanbul, unde a avut loc cel de-al doilea Sinod Ecumenic, din anul 381, informează Hotnews.ro.

„Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe se va reuni în anul 2016, în preajma Sărbătorii Rusaliilor și se va ține la Constantinopol, în celebra și Sfânta Biserică a Sfintei Irina, unde a avut loc cel de-al doilea Sinod Ecumenic. Decizia a fost luată la întâlnirea întâistătorilor Bisericii Ortodoxe, organizată la Biserica Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, din cartierul Fanar (din Istanbul, n.r.), în perioada 5-9 martie”, a spus ÎPS Mitropolit Nifon, arhiepiscopul Târgoviștei și exarh patriarhal, care a participat la întâlnirea întâistătorilor Bisericii Ortodoxe. Mitropolitul Nifon a precizat că întrunirea s-a încheiat odată cu semnarea unui acord de către toți întâistătorii bisericilor ortodoxe, scrie Mediafax.

Sinodul Panortodox are o importanță majoră pentru viața bisericii în lumea contemporană. „Se va da impuls misiunii bisericii în societatea de astăzi și sunt sigur că toate etapele de pregătire se vor ilustra prin studii teologice corespunzătoare și prin dezbateri cu privire la natura și scopul unui Sinod Panortodox pentru vremea noastră”, a mai spus mitropolitul Nifon.

Pregătirea Sinodului Panortodox a început de la ședința panortodoxă de la Rodos, din anul 1961, fiind continuată în 1963 și 1964, când s-au stabilit temele care urmau să fie discutate.

Întrunirea (Sinaxa) Întâistătorilor de Biserici Ortodoxe a avut loc în perioada 5-9 martie, la Istanbul, delegațiile fiind invitate de Patriarhul Ecumenic Bartolomeu.

Sfințirea casei parohiale la Otlaca-Pustă

De Bunavestire, în Otlaca-Pustă a fost sfințită casa parohială. Printr-un proiect european transfrontalier, imobilul a fost restaurat

total, iar în locul casei vechi parohiale a fost creat un Centru parohial și comunitar a cărui panglică de inaugurare a fost tăiată pe

25 martie. Evenimentul a început la orele dimineții cu Sfânta Liturghie Arhierească în Biserica „Înălțarea Domnului” din localitate, slujbă oficiată de PS Episcop Siluan, împreună cu preotul paroh Calinic Covaci, pr. Aurel Becan, pr. Iacob Bupte din Arad și alți clerici din Arad și de la centrul eparhial din Jula. În după-masa aceleiași zile a avut loc și un workshop turistico-religios, unde au fost prezentate rezultatele proiectului ce se apropie de final. Cu amănunte vom reveni în numărul următor.

A.B.

Părerea cititorului

Prostia nu merită atenție

Editorialul „Cronicii” de săptămâna trecută a făcut „vigu”, cum spun frații mei „români istorici” din Micherechi, adică a atins culmea prostiei, ca să înțeleagă și „vinitura”. De altfel, nu mi-am propus să reacționez foarte amănunțit la această „perlă” editorială. Prostia nu merită atenție. Totuși aș evidenția câteva „axiome ATeRe-iste” (doar ca să vehiculez și eu o nouă sintagmă).

„(...)AȚRU a reușit în ultimii ani cele mai mari performanțe pentru românii din Ungaria”. Da, așa este. Cea mai mare performanță a avut-o acum patru ani când în comisiile Adunării Generale a AȚRU nu a fost acceptat niciun deputat UCRU, într-adevăr atunci AȚRU „s-a comportat cu demnitate, așa cum trebuie să se comporte o Autogovernare pe Țară, insistând pe importanța fiecărui român în acest tablou general al minorității noastre.”

Performanța ATeRe-istă poate fi identificată și la întocmirea listei românești pentru alegerile parlamentare din 6 aprilie 2014. Pe lista respectivă nu figurează niciun nume din partea UCRU, măcar așa, ca un simplu gest, dacă tot are pretenția că „promovează politici

publice coerente pentru susținerea tuturor românilor din Ungaria”. (În orice caz, faza cu doamna Szilágyi este dementială, mi-a plăcut mult... Cică a greșit Biroul Național Electoral... Ce miștooo!).

Sincer vorbind, un român care are coloană nu ar accepta să fie bufon în parlamentul ungarilor, pentru asta îți trebuie stomac ca lumea. Mă rog, unii au, precum se vede.

O altă axiomă tipică ATeRe-istă zice așa: „ducem o luptă grea pentru menținerea cuvântului și tradiției românești”. A naibii de grea.

În pagina a doua a „Cronicii”, tot în numărul de săptămâna trecută, putem constata adevărata luptă pe care o duce „colectivitatea care încearcă să reziste”. Mă refer la articolul scris de către J. Vmirjánszki cu titlul „În memoria revoluționarilor”. La început, nefiind prea atent la poză, am crezut că s-au depus coroane de flori la bustul Sfântului Andrei Șaguna din Apateu, că doar Părintele nostru a avut un rol hotărâtor în decurgerea evenimentelor din 1848. E adevărat că de partea românilor. Dar și noi suntem români. Sau nu???

Adevărul crunt este că președin-

tele Autogovernării de Naționalitate Română din Apateu, care de altfel este și cantorul bisericii ortodoxe române din Apateu și deputat AȚRU, împreună cu un alt reprezentant al comunității ortodoxe române, alături de primarul localității, cel care a declarat că va face tot posibilul pentru îndepărtarea bustului Șaguna, depun coroane de flori la placa de marmură amplasată în memoria revoluționarilor unguri. Mesajul este foarte clar pentru „colectivitatea care încearcă să reziste”. Toți suntem unguri în țara aceasta și să mai terminăm odată și pentru totdeauna cu nebunia asta că noi vrem să fim români. Nu se poate și gata!!!

E „spurcat faină” (istorici), adică „foarte frumos” (vinituri) și ideea aceasta de „Grup”. Ni se insinuează că sunt câțiva – nu știm câți, nu știm cine, nu știm unde, totul este un mare mister – care nu vor altceva decât să pună mâna în banii AȚRU. Atunci când vrei să-ți ascunzi incompetența, complexele, inhibiția și, nu în ultimul rând, prostia devii misterios, poate-poate reușești să deturnez atenția opiniei publice.

Aurel Becan

Teatru, cântece și expoziție de Ziua Francofoniei

Cu ocazia Zilei Internaționale a Francofoniei, Consulatul General al României la Jula, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și Autogovernarea Românească din Jula organizează un bogat program cultural în spiritul prieteniei româno-franceze. Evenimentul va avea loc vineri, 28 martie, cu începere de la ora 17.00, la sediul Uniunii Culturale (str. Gh. Doja nr. 8).

În program: cuvântul festiv al domnului Florin Vasiloni, consul general al României la Jula, despre francofonie; un mic concert cu muzică românească și franțuzească susținut de Corul „Pro Musica” din Jula; vernisajul unei expoziții de goblene a Ancăi Butar; premiera piesei de teatru „Pantalone se însoară” a Teatrului Român de Amatori al Liceului „N. Bălcescu” din Jula; curiozități culturale și gastronomice franceze prezentate de Petru Cîmpian de la Seghedin.

Conferință publică pe teme de istorie la Universitatea Central-Europeană din Budapesta

Vineri, 28 martie, ora 17.30, în Sala de conferințe a Universității Central-Europene din Budapesta (str. Nádor, nr. 13), dr. Ovidiu Cristea va susține conferința publică „Știri, politică și război: corespondența Țării Românești și a Moldovei cu sudul Transilvaniei” („News, Politics and War: Wallachian and Moldavian Correspondence with Southern Transylvania”). Conferința este organizată de Centrul de Studii Est-Mediteraneene (CEMS) în colaborare cu Institutul Cultural Român Budapesta și va fi susținută în limba engleză.

Centrul de Studii Est-Mediteraneene din cadrul Universității Central-Europene organizează periodic prelegeri și conferințe de referință pe teme de istorie și filosofie cu precădere din zona est-mediteraneană a Europei, având invitați din întreaga lume.

Dr. Ovidiu Cristea, director al Institutului de Istorie „Nicolae

Iorga” din București, din cadrul Academiei Române este unul dintre cei mai importanți specialiști români în istorie militară, istoria Veneției, fenomenul cruciadelor sau heraldică. A absolvit Facultatea de Istorie din cadrul Universității București în 1993 și a obținut o diplomă de studii universitare avansate la Université Libre de Bruxelles în 1996; de-a lungul întregii sale activități de cercetare Dr. Ovidiu Cristea a fost recompensat cu premiul C. C. Giurescu (1997) pentru lucrarea „Bibliografia istorică românească a Mării Negre”, Premiul Nicolae Iorga (2005) pentru volumul „Acest domn de la miazănoapte. Ștefan cel Mare în documente venețiene inedite”, iar în 2006 cu Premiul Academiei Române pentru lucrarea „Veneția la Marea Neagră. Contribuții la studiul politicii orientale venețiene” (2006). În 2003 obține titlul de doctor în cadrul Institutului de Istorie „Nicolae Iorga”.

Pe scurt...

POCEI

Autogovernarea Românească din Pocei, în colaborare cu Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria organizează, pe 28 martie, cea de-a IX-a ediție a Cupei Tanaszi. Cupa de fotbal, care se organizează anual în memoria regretatului Ioan Tanaszi, a avut loc în sala de sport a școlii generale.

BĂTANIA

Pe 9 aprilie, școala generală românească „Lucian Magdu” din Bătania organizează Ziua porților deschise. În această zi, între orele 9–12 viitorii preșcolari însoțiți de părinții lor vor avea posibilitatea să participe la ore model de citire și matematică.

MICHERECHI

Pe 3 aprilie, direcțiunea școlii generale din Micherechi organizează a XII-a ediție a concursului de povestire „Vasile Gurzău”. Concursul va avea loc la casa de cultură cu începere de la ora 11.00.

MICHERECHI

Vineri, 11 aprilie, școala generală din Micherechi așteaptă în cadrul Zilei porților deschise, părinții împreună cu copiii preșcolari ca să viziteze școala, să participe la o lecție demonstrativă.

CHITIGHAZ

Direcțiunea școlii generale din Chitighaz organizează, miercuri, 16 aprilie, concursul „Popasuri culturale în comunitățile românești din Ungaria”. Concursul se adresează elevilor școlilor generale bilingve din Ungaria, clasele 5–8. Concursul se va desfășura la școala generală românească cu începere de la ora 9.00. Programul este susținut din fondul de resurse din cadrul Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta.

JULA

Joi, 24 aprilie, la sediul AȚRU din Jula va avea loc olimpiada la limba și literatură română pentru elevii școlilor generale, proba la oral. Concursul va începe la ora 10.00.

Școala din Micherechi a devenit partenera școlii din Conop, România

Miercuri, 19 martie, o delegație formată din doamna profesor *Milica Mihua*, directoarea Școlii Gimnaziale „Ștefan Cicio-Pop” din comuna Conop, județul Arad și *Alin Lerici*, consilier educativ, în cadrul aceleiași școli și părintele paroh *Sorin Ciurlea*, împreună cu *PS Episcop Siluan* de la Episcopia din Iula, a vizitat școala generală din Micherechi. Scopul vizitei a fost încheierea unui acord de parteneriat educativ între cele două școli.

Delegația a avut o întâlnire de lucru cu directoarea *Ana Sárközi*, în cadrul căreia directoarele celor două școli implicate în proiect au avut ocazia să se cunoască reciproc, să expună posibilitățile pe care le au și dificultățile cu care se confruntă cele două școli, dar și disponibilitatea lor de colaborare, în interesul elevilor români aflați de cele două părți ale graniței.

Cele două școli dispun de efective asemănătoare, atât ca număr de elevi cât și de profesori astfel încât s-a constatat că o colaborare între aceste instituții de învățământ este posibilă și foarte binevenită.

Ca urmare a acestei întâlniri a fost semnat un acord de parteneriat educațional între cele două școli menționate, care are ca scop principal promovarea experiențelor didactice și buna conlucrare între școli, promovarea obiceiurilor și tradițiilor specifice zonei în care funcționează fiecare unitate școlară și alte activități extracurriculare.

Prima întâlnire și manifestare comună între cele două școli este prevăzută a avea loc în perioada 7–11 aprilie, în cadrul săptămânii numite „Școala altfel: să știi mai multe, să fii mai bun!”, când un grup de elevi și cadre didactice din Micherechi va efectua o vizită la colegii lor de la școala generală din Conop.

Test de cultură generală Cât este de înalt Vârful Omu?

1. Cum se numea scrierea egiptenilor?

a. Hieroglifică. b. Chirilică. c. Cuneiformă.

2. Care este denumirea științifică a dovleacului?

a. „Pisum sativum”. b. „Cucurbita pepo”. c. „Festuca valesiaca”.

3. Cine a scris poezia „Din timpul unei zile”?

a. Nichita Stănescu. b. George Bacovia. c. Mihai Eminescu.

4. În ce an au fost descoperite celebrele „Tăblițe de la Tartaria”?

a. 1961. b. 1959. c. 1960.

5. Cine era fiica lui Zeus și a lui Metis în mitologia greacă?

a. Atena. b. Diana. c. Filina.

6. În ce an a fost scufundat pachetbotul englez „RMS Lusitania”, de către un submarin german?

a. 1915. b. 1940. c. 1943.

7. Cine a fost primul președinte al statului român?

a. Ion Iliescu. b. Nicolae Ceaușescu. c. Gheorghe Gheorghiu-Dej.

8. Care este altitudinea vârfului Omu?

a. 2.506 m. b. 2.505 m. c. 2.504 m.

9. Cine a ctitorit mănăstirea „Moldovița”?

a. Petru Rareș. b. Ștefan cel Mare. c. Mihai Viteazul.

10. În ce țară a fost interzis filmul „Strania poveste a lui Benjamin Button”?

a. India. c. Cuba. c. Bhutan.

11. Care este cel mai ușor metal?

a. Litiul. b. Aluminiul. c. Aurul.

12. Cum se numesc rocile în care s-au descoperit safire?

a. Pegmatite. b. Pirite. c. Selenite.

13. Dacă stai cu fața

spre Nord, ce punct cardinal ai în stânga ta?

a. Est. b. Vest. c. Sud.

14. În ce scop este folosită cea mai mare parte a materialului lemnos, în lume?

a. Construcții. b. Combustibil. c. Hârtie.

15. Ce misiune spațială americană a purtat spre Lună mașinăria „Roving Vehicle”?

a. „Apollo 13”. b. „Apollo 15”. c. „Apollo 16”.

16. Ce dispozitiv electric permite trecerea curentului doar într-un singur sens?

a. Dioda. b. Rezistorul. c. Termometrul.

17. Care este capitala Bhutanului?

a. Gangtok. b. Srinagar. c. Thimphu.

18. Cum se realizează aprinderea la motoarele Diesel?

a. Cu ajutorul bujiilor. b. Cu ajutorul injectoarelor. c. Autoaprindere datorată presiunii înalte.

19. Numele cărei planete vine de la zeul roman al comerțului?

a. Marte. b. Mercur. c. Pluto.

20. Cine este autorul

picturii „Unirea pământului cu apa”?

a. Zurbaran. b. Rubens. c. Caravaggio.

21. În ce an impunea regele Carol al II-lea o conducere autoritară?

a. 1938. b. 1944. c. 1924.

22. Cine a fost regizorul filmului „Dracula”, ecranizare după romanul lui Bram Stoker?

a. Francis Ford Coppola. b. Luchino Visconti. c. Sergiu Nicolaescu.

23. Ce înseamnă formula chimică H₂SO₄?

a. Acid sulfuric. b. Amoniac. c. Benzen.

24. Pentru ce e cunoscut orașul Horezu?

a. Ceramică. b. Izvoare minerale. c. Industrie textilă.

25. Cum o chema pe soția zeului Cupidon?

a. Nyx. b. Venus. c. Psyche.

26. Care este primul județ atestat documentar din România?

a. Sibiu. b. Timiș. c. Vâlcea.

27. Cum s-a numit Maica Tereza?

a. Lucreția Borgia. b. Agnes Gonxha Bojaxhiu. c. Vannozza dei Cattanei.

Răspunsurile corecte:
1. Hieroglifică. 2. „Cucurbita pepo”. 3. Nichita Stănescu. 4. Rubens. 5. Atena. 6. 1915. 7. Nicolae Ceaușescu. 8. 2.505 m. 9. 1961. 10. India. 11. Litiul. 12. Pegmatite. 13. Vest. 14. Construcții. 15. „Apollo 16”. 16. Dioda. 17. Thimphu. 18. Autoaprindere datorată presiunii înalte. 19. Mercur. 20. Agnes Gonxha Bojaxhiu. 21. 1938. 22. Francis Ford Coppola. 23. Acid sulfuric. 24. Ceramică. 25. Psyche. 26. Vâlcea. 27. Agnes Gonxha Bojaxhiu.

Un bal de binefacere ce ne-a adus primăvara

Într-un decor de primăvară, sâmbătă, 22 martie, în Sala festivă a Centrului Cultural Românesc din Julia a avut loc cea de-a 12-a ediție a balului de binefacere al fundației școlii. Balul s-a desfășurat în favoarea elevilor școlii unde părinți, profesori și foști elevi s-au adunat să petreacă împreună o seară plăcută. În cadrul balului a fost aleasă noua președintă a fundației, astfel, în fruntea Fundației „Pro discipulis – Pentru elevii noștri” a fost numită *Soós Judit*, președinta Comitetului Părinților al acestei instituții.

După trecerea la cele veșnice a doamnei Ana Rocsin Nagy, prima președintă a fundației școlii românești din Julia, a fost necesară reorganizarea conducerii fundației pentru a ajuta funcționarea în continuare a activității acesteia. La balul de binefacere a fost anunțat numele noii președinte, în persoana lui *Soós Judit*, fostă elevă a acestei școli.

Festivitatea a fost deschisă de directoarea liceului *Maria Gurzău Czeglédi*: „Suntem la începutul primăverii, al anotimpului renașterii și cu o lună înainte de praznicul Învierii Mântuitorului Nostru Isus Hristos. Atât anotimpul fecundității precum și praznicul luminos sunt purtătoare de mesaje pozitive, ceea ce este foarte important pentru noi. Mai ales atunci, când într-un trecut nu prea îndepărtat am pierdut niște oameni printre care și pe doamna Ana Rocsin Nagy, președinta fundației, care însă a lăsat

în urma ei o fundație care și azi înflorește. A lăsat în urma ei o amintire vie, fiindcă doamna Ana Rocsin a desfășurat o activitate obștească timp de 12 ani cu multă dăruire și vocație”. Cu toate că seara a fost dedicată petrecerii, doamna director i-a rugat pe toți cei prezenți să se ridice și să exprime un moment de reculegere în amintirea celei decedate.

După asta a fost interpretat cântecul „Hallelujah” de grupul neoprotestant alcătuit din liceeni, „Unic”, urmând să fie prezentată noua președintă a fundației. Doamna *Soós Judit* a absolvit liceul românesc în anul 1995, iar actualmente fiica ei învață în anul 2 la liceu. După absolvirea liceului a urmat studii superioare în domeniul politicii umane și în domeniul problemelor sociale. Este șefa Departamentului de ajutorare socială de la Primăria din Julia. Desfășoară o activitate caritabilă nu doar în favoarea

rea vârstnicilor ci și a tineretului din oraș. Din anul 2007 este președinta Comitetului Părinților și lucrează pentru elevii julani.

Doamna *Soós* s-a arătat a fi bucurasă de acest respect și recunoștință primită din partea liceului: „Sunt nespuse de fericită și onorată în aceste clipe. Este o mare onoare dar totodată este și o mare provocare, pentru că trebuie să-mi îndeplinesc sarcina în așa fel cum fosta președintă și-ar fi dorit. Am terminat liceul acesta în anul 1995 și precum am precizat și în cuvintele de salut, am primit o conduită exemplară de la această instituție și sper că în viitor o să pot da înapoi din tot ceea ce am primit eu. Am absolvit liceul în 1995, iar cu doi ani mai târziu am fost în concediu de maternitate cu fiica mea, care acum este elevă în anul 10 la acest liceu. În anul 2003 am terminat studiile superioare în domeniul asistenței sociale, iar acum iau parte la un curs de specializare în domeniul politicii sociale. Scopul fundației este ca și în viitor să apreciem munca acelor elevi, care au obținut rezultate deosebite în păstrarea limbii și culturii românești”, ne-a declarat noua președintă a fundației, doamna *Soós Judit*.

A urmat apoi un variat program cultural al elevilor: o adaptare a poveștii „Tânărul cel bănos” a lui Mihai Pardi în interpretarea ciclului primar, clasele 2, 3 și 4, elevii fiind pregătiți de învățătoarele *Eva Gomboș Ruja* și *Emilia Gomboș Boca*. „Ce face vulpea” a fost titlul dansului modern în interpretarea clasei a 7-a (profesor pregătitor *Vasile Cozma*). Profesora de engleză a liceului *Angela Szántó* și un grup de fete din corul *Unic* au cântat muzică ușoară, iar doi elevi din anul doi de liceu, *Alexandra Sárközi* și *Octavian Adrian Mocanu*, au prezentat în fața publicului un dans de societate. Ansamblul de dansuri populare „Doina”, instruit de profesorul *Tiberiu Rocsin* a prezentat dansuri de fete, iar ansamblul de dansuri populare al liceului, instru-

it de *Nandor Cozma* a interpretat dansuri populare din Aletea și Micherechi. După terminarea programului elevilor, oaspeții prezenți s-au încins la o petrecere. Au onorat cu prezența și câțiva oaspeți de seamă: *Florin Vasiloni*, consul general al României la Julia, *Ioan Fodoreanu*, consul general al Consulatului General al României la Seghedin, dr. *Görgényi Ernő*, primarul orașului Julia, *Bogdan Ignat*, consilier la Ambasada României de la Budapesta, pr. *Petru Pușcaș* și pr. *Florin Olteanu* și *Balog Lajos*, consilier orășenesc. A.C.

Mai multe fotografii
despre bal
în pagina a 12-a

Carte veche și poezie de Ziua Francofoniei la Seghedin

Consulatul General al României la Seghedin, în colaborare cu Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” din Oradea au organizat, la 19 martie, o manifestare culturală, la sediul misiunii diplomatice, pentru a marca Ziua Internațională a Francofoniei.

În deschidere, consulul general Ioan Fodoreanu a evocat contribuția României din anul 1993, anul aderării la Organizația Internațională a Francofoniei până în prezent, consulul general evidențiind organizarea în anul 2006 al celui de-al XI-lea Sommet al Francofoniei și deschiderea Biroului Regional pentru Europa Centrală și de Răsărit. Directorul Bibliotecii Județene „Gh. Șincai” din Oradea, doamna Ligia Mirișan, a prezentat publi-

cului prezent o mică parte din colecția de carte veche franceză din patrimoniul instituției pe care o reprezintă.

Acțiunea a continuat cu un moment poetic din volumele de poezie franceză ale marilor poeți Charles Baudelaire, Paul Verlaine și Guillaume Apollinaire, susținut de prof. Elena Ruja Radics, prof. Ligia Mirișan și domnul consul general Ioan Fodoreanu.

La acțiune au participat d-ra Mirela Pascaru, prim-collaborator al Ambasadei României la Budapesta, dl. Albert Birta, atașat pe probleme sociale și de muncă în cadrul Ambasadei României la Budapesta, dl. Eric Blin, consul onorific al Franței la Seghedin, precum și membri ai comunității românilor din Seghedin și Hódmezővásárhely.

Conferință despre învățământul de naționalitate la Sarvaș

(Urmare din pag. a 3-a)
„Studentii noștri sunt viitorii educatori și învățători de la școlile și grădinițele din comunitatea românească din Ungaria. Toți sunt din cadrul comunității noastre. Actualmente toți sunt români din Ungaria și aproape toți cei care termină anul acesta vor avea locurile asigurate în instituțiile din comunitate”, a mai spus Florea Olteanu.

Prima prelegere a secției românești a fost susținută de către Tiberiu Luhas, șeful Oficiului ATRU, având ca temă „Sarcinile Autogovernării pe Țară în sprijinul învățământului românesc de naționalitate”. Aici dom-

nul Luhas a vorbit celor prezenți despre greutățile pe care le-a întâmpinat ATRU în preluarea școlilor generale și a Liceului „N. Bălcescu” din Jula, a mai vorbit despre faptul că așteaptă ca pe viitor și școala generală din Micherechi să se răzgândească și să ajungă în administrarea Autogovernării pe Țară, precum s-a întâmplat și cu școala din Jula.

Lucian Livius Olteanu, profesor la Facultatea din Sarvaș, a abordat tema „Influențele psihologice și rolul lor în adaptarea școlară a copilului mic”. O temă apropiată celei menționate mai sus a abordat

Maria Rocsin Bányai

și Mihaela Putin, educatoare la Școala Generală și Grădinița Română „Lucian Magdu” din Bătania, care a vorbit despre „Rolul dascălului în formarea personalității în contextul educației interculturale”.

Maria Rocsin Bányai, învățătoare la școala generală din Jula a prezentat o lucrare metodică despre jocuri și metode didactice în predarea limbii române în școala primară. În încheierea ședinței a avut loc prezentarea volumului recent apărut „Comunitățile românești din județul Bichiș de azi în secolul al XIX-lea”, carte semnată de dr. Florea Olteanu și prezentată de Robert Selezan, profesor de istorie la Liceul românesc din Jula.

A. Butar

Florea Olteanu și Lucian Olteanu

Trecerea la ora de vară

Trecerea la ora de vară se face în noaptea dintre 29 și 30 martie 2014 (ultima duminică din luna martie), schimbarea orei făcându-se astfel încât ora 2.00 a dimineții de 30 martie 2014 devine ora 3.00 a Ungariei, acea oră fiind astfel „sărită” iar ziua având doar 23 de ore.

Până la ora de vară avem încă ora de iarnă care, e bine de știut, este ora oficială a tuturor țări-

lor de pe glob, indiferent dacă ele au adoptat convenția de schimbare a orei sau nu. Această convenție a fost adoptată de numeroase state și teritorii de pe întreg mapamondul, prin care ora de vară este stabilită ca fiind o oră înaintea orei oficiale standard.

Motivul adoptării acestei convenții este strict legat de motive economice. În cazul păstrării orei de iarnă, o parte din activită-

țile populației precum și cele industriale s-ar desfășura în condiții de noapte, care ar necesita bineînțeles utilizarea unei cantități de energie electrică. Pentru economisirea acesteia și pentru folosirea cu eficiență a luminii Soarelui, așa încât activitățile umane să se desfășoare sub lumina naturală, a fost adoptată această convenție la nivel internațional sub titulatura „ora de vară”.

A.B.

Liceul „N. Bălcescu” pe internet

www.balcescu.sulinet.hu

O străveche familie românească din Jula (2)

Familia Precup

Tragediile sorții

A fost o minunată dimineață de toamnă.

O liniște neobișnuită. Era zi de duminică. Azi nici mașinile nu prea circulau pe drumul principal.

Pe masa de pe veranda casei noastre de pe strada Liszt Ferenc sunt aruncate în dezordine fotografii, albume. Păi, da, m-am uitat la ele ieri seară și le-am lăsat așa, îmi vine în minte explicația.

Razele soarelui care pătrund prin fereastra mare a verandei luminează fotografiile îngălbenite, vechi de mai bine de șapte decenii. Mă așez, le pipăi și rînd pe rînd privesc din nou fotografiile. Aud clopotele bisericii. Ne cheamă la slujba de la ora nouă jumate. Trecutul reînvie...

*

Prin negura timpului îmi amintesc de o imagine, când mergeam cu bunicii la biserică. Aud și acum cuvintele tatălui meu. Trebuie să ne rugăm atât pentru cei vii cât și pentru cei morți.

Pe spatele unei fotografii văd scris: „Ce frumoasă e viața la iarbă verde. Crișul Negru. 24 aprilie 1939”.

În imagine apar niște soldați tineri, puternici, foarte veseli. Îngenunchează în jurul unui foc de tabără și își frig slănină. În dreapta pozei stă taică-meu cu frigarea în mână. Trebuia să fie vreme bună, pentru că bărbații sunt dezbrăcați până la brâu. Unul curăță ceapă, altul întoarce frigarea, al treilea privește cu ochi mari bucatele gustoase. Probabil mirosul a fost cel care a atras acolo și un câine alb.

O clipă privesc cu toții în sus. Așa le-a cerut fotografii. Cei 15 soldați erau în permisie. Au venit la Jula, ca să petreacă împreună câteva zile vesele la sălașul tatălui meu.

Nu aveau nici habar că astea vor fi ultimele zile liniștite pentru ei.

*

Într-o altă fotografie de atelier sunt opt soldați serioși, îmbrăcați în uniformă. Exact așa privesc aparatul de fotografiat cum au privit câțiva ani mai târziu, ochi în ochi, moartea.

„Ce frumoasă e viața la iarbă verde. Crișul Negru. 24 aprilie 1939”

*

Tatăl meu s-a însurat în ianuarie 1940. Peste scurt timp și-a dus nevasta la sălaș. Atunci încă totul era frumos! Tinerii însurați însă nu mult timp s-au putut bucura de aceste zile senine, pentru că, după cum aflu din corespondențe, pe 30 iunie 1940 a fost chemat să se înroleze în cazarma Vilmos din Budapesta. De acolo a fost dus la Aszód, unde a fost telegrafist. Când avea câteva zile de permisie, venea acasă și se ocupa de treburile gospodăriei.

*

Dintr-o scrisoare datată în iulie 1941 aflu că este deja dus pe frontul rusesc. A servit în compania 3, tot ca telegrafist. Numărul poștal al companiei a fost: 41/10. Tonul acelor scrisori era personal, sentimental, uneori plin cu griji, dar și cu speranță. Toate treburile gospodăriei au căzut în acei ani pe umerii tinerei neveste de doar 18 ani.

Fragment dintr-o scrisoare din 24 iulie:

„Draga mea soție! Asta e a 13-a scrisoare pe care ți-o scriu și am primit doar un singur răspuns. Să-mi scrii pe adresa companiei, dar nici măcar așa nu-i sigur că mă vor găsi scrisorile tale. Scrie-mi despre lucruri bune și frumoase, pentru că eu de aici, de unde sunt, nu știu să scriu

nimic ce te-ar interesa pe tine. Mulțumesc lui Dumnezeu eu sunt bine și asta îți doresc și ție. Aud că la Jula a bătut piatra și a distrus o bună parte a produselor de pe câmp. Mi-e frică de ziua de mâine, dar să sperăm că Bunul Dumnezeu ne va ajuta.

La scrisorile scrise pe hârtie roz uneori a sosit și răspuns. Fragment dintr-o scrisoare trimisă de mai-că-mea:

„De mult nu am primit vreo scrisoare de la tine. Mă consolez cu gândul că poate nu peste mult timp vei veni acasă. Ți-am trimis duhan. Poate nu-mi scrii ca să nu mă întristezi, că sunt destul de trist și așa. Avem parte de multe greutăți. Nu mai putem lucra nici pământul, așa de tare a înghețat.”

În aceste scrisori nu se amintea de viața de companie, de întâmplările de pe front. Erau cenzurate de fiecare dată înainte să fi fost trimise. Multe scrisori nu au ajuns niciodată la destinație.

*

Toate scrisorile scrise de tatăl meu aveau în centru gospodăria și soția, grijile față de cei lăsați acasă. Fragment dintr-o scrisoare datată pe 13 noiembrie:

„Cum simți, oare vom sărbători Crăciunul împreună? Dacă întâmplător nu vin acasă, te rog, trimite-mi duhan și țigări! Trimite-

mi țigări Simphonia și duhan turcesc, dar numai un pachet mai mic, și scrie-mi în scrisoare cât ai trimis, pentru că se întâmplă să dispară! Am făcut șase desene despre sălașul nostru. Într-unul te-am desenat și pe tine cum dai la găini și faci cu mâna spre Răsărit. Bace Ökrös stă pe căruță, gata de pornire. Am desenat și casa. Când vreau să-mi imaginez căminul nostru, mă uit la aceste desene.”

*

Mama suferea nu atât pentru munca grea din jurul gospodăriei, cât din cauza singurătății. Uneori o vizitează niște verișori și părinții. Într-o scrisoare menționează: „Nimeni nu stă aici cu mine. Au fost, dar nu le-a plăcut aici afară. Cu toții m-au părăsit, au fugit.”

*

Răspunsul a fost următorul: „Eu te înțeleg și consimt situația ta, pentru că de când suntem împreună mai mult am fost cătană decât civil, dar trebuie să avem încredere într-un viitor mai frumos, mai bun!”

*

Tata scria despre tatăl său: „Draga mea, aș fi foarte fericit dacă măcar atunci aș putea fi lângă tine când așezi pe mormântul tatălui meu acea floare frumoasă. El a murit ca un erou pe front, pentru noi toți.”

Tata avea doar 4 ani când a murit tatăl lui. Poate așa a vrut soarta, ca el să rămână în viață, ca el să ne dea viață nouă, copiilor lui.

Tatăl meu a avut un frate mai mic și trei surori mai mici, născuți dintr-o nouă căsătorie a bunicii rămasă văduvă, Ioan, Florica, Vera și Ileana.

Fratele lui mai mic a lucrat tot în domeniu militar. Un prieten mare fotbalist îi scrie frățiorului Ioan următoarele: „Am primit scrisoarea ta, de care m-am bucurat foarte tare. Gera Béla transmite salutări tuturor, este alături de voi sufletește. Nu știu dacă ai aflat că Levente din Jula a câștigat campionatul, înfrângând echipele MÁV II și BTE. Azi joacă la Endrőd. Ar vrea să mă legitimeze la OMTK, dar eu nu știu ce să fac...”

Și taică-meu era mare microbist, până la sfârșitul vieții a ținut cu echipa din Jula.

Păstrez cu sfințenie și scrisorile și fotografiile unchiului meu Ioan. A lucrat ca funcționar la Primăria din Jula, până când l-au dus pe frontul din Rusia.

Spre finalul toamnei din 1944 au primit părinții mei vestea tristă, că Ioan a murit departe de casă, în cotul Donului, fiind rănit mortal. Își doarme somnul de veci într-un mormânt fără cruce.

Tatăl meu și-a pierdut în război atât tatăl cât și frațele. El a scăpat sănătos. Dar rănilor sufletești îi erau atât de adânci, încât nicio dată nu l-am putut face să ne povestească despre ororile războiului, precum nici despre grozăviile ce au urmat.

Noi, cei de azi, știm doar din scrisorile lor despre suferințele, greutățile din acei ani. Le suntem recunoscători și le păstrăm cu pioșenie amintirea.

22 noiembrie 2010

Ioan Precup
(traducere: Eva Șimon)
(va urma)

Loredana, „Artistul anului” la Premiile Muzicale Radio România

Duminică, 23 martie, a fost seara muzicii românești la Sala Radio din București, unde a avut loc cea de-a XII-a ediție a Galei Premiilor Muzicale Radio România, eveniment cu adevărat memorabil ce a durat mai bine de trei ore. 18 trofee superbe, creații originale din cristal cu incrustații de argint, purtând semnătura artistului plastic Ioan Tămăian, au fost înmânate artiștilor premiați, pentru performanțele lor din anul 2013.

Covorul roșu, lumini, paparazzi, camere tv și multe, multe aplauze, astfel au fost întâmpinate vedetele nominalizate la premii încă de la intrarea spre foaierea Sălii Radio. Vedetele, dar și invitații de prestigiu, care au ținut să fie alături de postul public și cu acest prilej festiv.

Au fost acordate 17 trofee pe genuri și categorii pentru cele mai bune performanțe înregistrate anul trecut în muzica pop, folk, pop-dance și pop-rock, 39 de artiști de top ai show

bizz-ului românesc și 28 de hituri ale anului 2013 figurând pe lista nominalizaților.

Pe scena Sălii Radio, spectaculos decorată, au urcat rând pe rând, să-și primească premiul și să cânte live, vedete ale showbiz-ului românesc de toate vârstele și din toate genurile, de la pop-dance, la folk, pop și pop-rock: Andra, Elena Gheorghe, Glance, DJ Sava și Raluka, Holograf, Smiley, Loredana, Cornel Ilie, Nicole Cherry, Vasile Șeicaru, Vanessa Marzavan – câștigătoarea premiului Radio România Junior.

Premiul special pentru întreaga carieră la cea de-a XII-a ediție a fost înmănat compozitorului Jolt Kerestely, care a fost aplaudat la scenă deschisă. Marcel Pavel, invitat special al compozitorului, a adus spectatorilor un cadou binemeritat, interpretarea piesei Copacul.

Seara s-a încheiat cu recitalul susținut de Loredana – Artistul anului 2013,

acompaniată de orchestra sa, Agurida.

Câștigătorii trofeelor celei de-a XII-a ediții sunt:

1. Cel mai bun debut: Nicole Cherry

2. Radio România Junior: Vanessa Marzavan

3. Cel mai bun cântec pop: Ecou – Elena Gheorghe feat. Glance

4. Cel mai bun cântec pop-dance: Aroma – DJ Sava feat. Raluka

5. Cel mai bun cântec folk: Sentimente – Vasile Șeicaru

6. Cel mai bun cântec pop-rock: Roua dimineții – Holograf

7. Cel mai bun mesaj: Acasă – Smiley

8. Cel mai bun album pop: Inevitabil va fi bine – Andra / MediaPro Music

9. Cel mai bun album folk și cel mai bun concept discografic: Mozaic – Nicu Alifantis

10. Cel mai bun compozitor: Laurențiu Duță

11. Cel mai bun artist pop-rock: Holograf

12. Omul cu chitara: Nicu Alifantis

13. Cea mai bună interpretă pop: Andra

14. Cel mai bun interpret pop: Smiley

15. Cel mai bun duet: Nu știu cine ești – Loredana & Cornel Ilie

16. Cântecul anului: Perfect fără tine – Vama

17. Artistul anului 2013: Loredana

Premiul special pentru întreaga carieră: compozitorul Jolt Kerestely.

Povești din spatele simbolurilor României

Palatul baronului Brukenthal, una din capodoperele arhitectonice ale României

Zecile de monumente-simbol pe care le admirăm în marile orașe ale României ascund povești ferme-cătoare. Ziarul „Adevărul” din București a evocat într-un număr trecut poveștile fascinante ale celor mai importante clădiri din România.

Numit Guvernator al Marelui Principat al Transilvaniei, funcție pe care a ocupat-o între anii 1777 și 1787, Samuel von Brukenthal construiește la Sibiu un palat în stilul Barocului Târziu, după modelul palatelor vieneze.

Palatul Brukenthal este unul dintre cele mai însemnate monumente în stil baroc din România, construirea clădirii petrecându-se în etape, între anii 1778–1788. Edificiul a fost ridicat pentru a servi drept reședință oficială a baronului și sediu al colecțiilor sale. „Fațada principală a palatului, ieșită mai în față în comparație cu frontul celorlalte clădiri din Piața Mare a Sibiului, este o realizare târzie, într-un stil Baroc auster. Elementul central al fațadei este ancadramentul de piatră al portalului, susținut de coloane deasupra cărora se ridică antablamentul. Este decorat cu elemente de plastică precum blazonul aurit al lui Samuel von Brukenthal și alte elemente decorative baroc: urne, rozete și festoane”, explică Dana Hrib, director adjunct al Muzeului Național Brukenthal.

Portalul principal se des-

chide spre pasajul de trecere (compartimentat în trei travee) prin care se poate accede în curtea palatului. Palatul construit de către Samuel von Brukenthal are un plan dreptunghiular, închizând între laturile sale o curte interioară. Un al doilea portal se află în fundalul primei curți. Deși are un concept similar cu cel al primului portal, este susținut de atlanți iar nu de coloane. Prin acest portal se face trecerea în curtea a doua, unde inițial se aflau grajdul și alte anexe gospodărești.

Palatul de odinioară găzduiește astăzi unul din cele mai mari muzee ale României. Deoarece nu a avut descendenți direcți rămași în viață, baronul von Brukenthal lăsa moștenire prin testament palatul, colecțiile și restul averii sale unui descendent în linie masculină dintre persoanele cu care se înrudea. În cazul în care urmașii săi aveau să moară la rândul lor fără a avea copii, familia stingându-se, averea urma să fie preluată de Biserica Evanghelică, iar palatul să devină un muzeu deschis publicului larg, eveniment petrecut în anul 1817.

Veste bună de la UE: Scăpăm de roaming peste doi ani

Deputații din Comisia de Industrie, Cercetare și Energie a Parlamentului European au luat marți, 18 martie, o decizie istorică, care îi va avantaja pe toți cetățenii UE care călătoresc în spațiul comunitar.

Euroaleșii au decis să sprijine planurile de a elimina tarifele de roaming pentru cetățenii europeni care călătoresc în spațiul comunitar, începând cu data de 15 decembrie 2015, după modelul existent în Statele Unite ale Americii, unde nu sunt tarife de

roaming între state, scrie libertatea.ro.

Următorul pas după decizia euroaleșilor de săptămâna trecută ar urma

votul din plenul Parlamentului European, care este estimat să aibă loc în sesiunea plenară din 2-3 aprilie. Totuși, legea ar urma să intre în vigoare numai după ce Parlamentul European și miniștrii statelor membre ale Uniunii Europene vor cădea de acord asupra eliminării tarifelor de roaming pentru cetățenii care circulă în spațiul comunitar.

Aceasta va fi una dintre prioritățile următorului Parlament, ce va fi ales în perioada 22-25 mai.

TV

O noapte furtunoasă

Vineri, 28 martie, ora 20.30, TVH

Întorcându-se de la grădina Lunion, unde și-a scos în lume soția și cumnata, jupân Dumitrache remarcă un „scârța, scârța pe hârtie” s-a luat după ei prin mahala. Această veste îl pune la încercare pe Chiriac, strașnic apărător al „onoarei de familist” a patronului, cât pe ce să încurce visele de căpătuială ale Ziței.

Fetele lui dom' Profesor

Vineri, 28 martie, ora 22.15, Kanal D, reluare
Forțat de împrejurări, Tinel (Cătălin Cătoi), profesor de filozofie disponibilizat, își transformă casa în salon de masaj erotic. De aici încep încurcăturile pline de umor și senzualitate. Instalatorul neîndemânatic (Octavian Strunilă), „horoscopista” Mella (Doiniță Oancea), femeia în casă (Mariana Liurca), o basarabeancă dintr-o bucată, acestea sunt doar câteva dintre personajele care își intersectează existențele în casa profesorului.

Osânda

Duminică, 30 martie, ora 20.00, Pro Cinema
Condamnat la 10 ani de ocnă după răscala din 1907, și după câțiva ani petrecuți pe front, Manolache Preda se întoarce în satul său. Soția l-a părăsit, vânzându-i și pământul, autoritățile îl privesc cu ostilitate, oamenii cu suspiciune, iar copiii fug de el. Pentru a duce o viață normală, el se angajează la boierul Leon și răspunde dragostei ce i-o poartă Ruxandra, o tânără săracă, ferindu-se de avansurile boieroaicei. Când boierul e omorât de doi țărani revoltați, vina cade pe fostul ocnăș. Manolache fuge și se ascunde în munți. Vânat fără încetare, el este prins și împușcat. Moartea lui peste crucea pe care a purtat-o în spate pe culmea dealului este un moment antologic. Peste dramatismul imaginilor se suprapune perfect suflul frumos, epic, al muzicii lui Tiberiu Olaf, leit motiv ce revine și în Mihai Viteazul.

CONCERTE

PASĂREA ROCK LA ORADEA

Duminică, 13 aprilie 2014, ora 20.00
Oradea, Queen's Music Pub

Formația Pasărea Rock pornește într-un turneu național care va cuprinde nouă orașe. Pe 13 aprilie trupa va concerta în Queen's Music Pub din Oradea. Repertoriul stabilit include compoziții de pe albumul „Phoenix Cantafabule”, hituri din repertoriul lui Mircea Baniciu, piese reorchestrate, ce fac parte din prima operă rock simfonică românească, „Meșterul Manole”, care a avut premiera mondială la finele lunii noiembrie 2013, la Timișoara. Acestora li se adaugă noi piese rock cu influențe din folclorul universal, compuse special pentru acest proiect.

Pasărea Rock înseamnă Mircea Baniciu (voce, chitară), Josef Kappl (bas), Ovidiu Lipan Țândărică (baterie), Vlad Cnejevici (clape), Teo Boar (chitară) și Cristi Gram (chitară). Invitatul special al întregului turneu este Mani Neumann (vioară).
Preț bilet concert Pasărea Rock la Oradea: 60 lei.

NICU ALIFANTIS LA ARAD

Turneul MOZAIK
40 de ani de muzică, 40 de orașe,
40 de concerte!

Miercuri, 9 aprilie 2014, ora 19.00
Arad, Palatul Cultural

Pe 9 aprilie, turneul Mozaic al lui Nicu Alifantis va ajunge și la Arad, la Palatul Cultural. „De ce Mozaic? Pentru că este cel mai proaspăt album, pe care-l iubesc ca pe un nou-născut. Ce părinte nu-i poate dori odraslei sale tot ce-i mai bun. Vreau să-i pun lumea la picioare, să-l fac cunoscut, iubit, râvnit, căutat, laudat, pentru că-i al meu și sunt mândru de el. Discul „Mozaic” a câștigat duminica seara, la gala Premiilor Muzicale Radio România, premiul „Cel mai bun album folk și cel mai bun concept discografic”, iar Nicu Alifantis a fost distins cu premiul „Omul cu chitara”.

O VOCE ROMÂNEASCĂ Viața și tradițiile românilor din Ungaria

31 MARTIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

1 APRILIE, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

2 APRILIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

3 APRILIE, JOI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

4 APRILIE, VINERI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

5 APRILIE, SÂMBĂȚĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe unde Europei” — emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

6 APRILIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” — emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicui din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 2 aprilie, m1, ora 13.05
joi, 3 aprilie, Duna TV, ora 7.00

După informațiile săptămânii, de data aceasta vom merge la Szarvas. La Universitatea Sfântul Ștefan din orașul bichișean, pe 19 martie, a avut loc un simpozion, cu scopul îmbunătățirii învățământului de naționalitate. Printre organizatori am regăsit Catedra de Naționalitate și Limbi Străine a Facultății Pedagogice. De asemenea, în programul din această săptămână o să puteți vedea o relatare despre resfințirea Catedralei Sfântul Nicolae din Jula. Realizator: Ștefan Crâsta

Apartament de vânzare

Apartament confortabil de vânzare, la Jula, în cartierul apropiat de vama Vârșand. Apartamentul are 1+2 camere, este situat la parter, dispune de 62 metri pătrați, bucătărie cu mobilă suspendată, aragaz și este renovat în totalitate. Are baie și toaletă separate și dispune de îmbunătățiri. Nr. de contact: 0036-30-6197238, în limba română: 0036-30-6934381.

Glume

O poveste despre două găini

— Camarade! Dacă ai avea două case, ai da una revoluției?
— Da! vine răspunsul tovarășului.
— Camarade! Dacă ai avea două mașini de lux, ai dona una revoluției?
— Da! răspunde tovarășul.
— Dar, camarade! Dacă ai avea un milion de euro în cont la bancă, ai dona jumătate revoluției?
— Da! răspunde mândru tovarășul.
— Camarade! Dar dacă ai avea două găini ai dona una revoluției?
— NU! răspunde tovarășul.
— Dar de ce donai o casă, deși aveai două, donai o mașină deși aveai două, donai jumătate din bani și de ce nu donezi o găină, deși ai două?!!
— Pentru că găinile le am!
MORALA: Este foarte ușor să fii socialist cu proprietatea, munca și banii altora!

Cea mai frumoasă boală

Doi moși stau la coadă, la un cabinet medical.
— Eu sunt norocos, zice unul. Am cea mai frumoasă boală din lume.
— Serios? zice celălalt. Ce boală?
— Amnezie. Nu mă doare nimic, iar în fiecare zi aflu numai noutăți!

Un bal de binefacere ce ne-a adus primăvara

FOAIA
românească
28 martie 2014
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Șimon. Colectiv redacțional: Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2014: 3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria) și de la Ministerul Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni (București, România).